St. 253 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v sredo 25. oktobra 1922 Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVII

izhaja, izvzemši pondeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vrač... Izdajatelj in odgovorni ur... Anton Gerbec. — Lastnik tiska... Tiskarne Edino... znaša za mese... L 7.—, 3 mesece L... L 32.— in... Za inozemstvo mesečno 4 lire več.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

KUMANOVO

Včeraj 24. oktobra 1922. so se začele po vesoljni Jugoslaviji svečane proslave desetletnice najpomembnejše bitke v zgodovini Jugoslovenstva sploh. Na staroslavnem Kosovem polju, nedaleč od onega mesta, kjer je padlo 28. junija 1389. po Dušanu Velikem podedovano srbsko carstvo in postalo plen azijskega Turka, je bila ravno pred desetimi leti — po stoletjih vztrajnega čakanja in upanja — kosovska nesreča maščevana v slavni in zgodovinski bitki pri Kumanovu.

Zmaga, ki so jo izvojevali srbski junaki 23.-24. oktobra l. 1912. na teh zgodovinskih tleh, je otvorila zmagoslavni pohod krščanskih balkanskih držav Srbije, Črne gore, Bolgarske in Grške proti njihovemu vekovnemu tlačitelju. Srbske divizije niso tedaj samo osvetile srbskega Kosova, temveč so izvršile s svojim poletom prvi in najodločilnejši čin v veliki in krvavi drami, ki predstavlja splošno osveto vesoljnega krščanstva nad vladavino ognja in meča, ki so jo krvoločne turške tolpe presadile iz divje Azije v Evropo in z njo poplavile po srbskem porazu na Kosovu ne samo ves Balkan, temveč tudi velik del ostale krščanske Evrope. Tej odvratni vladavini tlačenja ter političnega in socialnega suženjstva so zadali srbski junaki pred desetimi leti smrtni udarec. Brezvestna diplomacija večine «krščanskih» držav, po katerih zaslugi se je ta sramota ohranila v Evropi do začetka XX. stoletja, je tudi tedaj — pred desetimi leti — špekulirala na račun podjarmljene balkanske raje. Velike države, te namišljene zaščitnice malih in slabih balkanskih državic, so se bile postavile na udobno stališče radovednega gledalca. V njihovih očeh neznatne balkanske državice so se jim zdele kakor kaki paglavci, ki nadlegujejo odraslega gospoda, kateri bo prej ali slej dal vsakemu po eno zasluženo brco, da bodo znali, kako se imajo v bodoče obnašati.

Tako je bilo po priliki stališče, na katero se je bila postavila tedanja Evropa, ki se ni malo ni zavedala, da je bil prišel na Balkanu čas za temeljit obračun s turško oblastjo. Prvi dogodek, ki je odprl oči vsem — prijateljem in nevoščljivcem podjarmljene balkanske raje — je bila bitka pri Kumanovu, v kateri je srbska armada izvojevala krvavo, toda sijajno in odločilno zmago za ves poznejši potek balkanske vojne. Ko so srbske divizije na povelje srbske vrhovne komande prekoračile dne 20. oktobra 1912. meje tedanje Srbije in začele prodirati na turško ozemlje, se ni nihče v srbski armadi zanašal, da se bo začela po dveh dneh napredovanja bitka, ki bo rešila usodo vse vojne. Po načinu, kakor je bila srbska vrhovna komanda razporedila svoje armade, se je videlo takoj, da so Srbi računali, da pride do glavnega spopada šele na takoimenovanem Ovčjem polju, ki se razteza med Kumanovim in Štipljem. V skladu s tem načrtom je prodirala prva srbska armada pod poveljstvom tedanjega srbskega prestolonaslednika in sedanjega jugoslovenskega kralja Aleksandra I. od Vranje proti Kumanovu z nalogo, da napade sredino turških položajev. Druga armada je imela marširati preko Čustendila in Kratova proti turškemu desnemu krilu, medtem ko bi tretja armada prodrla preko Kuršumlje in Prištine na pravo zgodovinsko Kosovo polje. Proti temu načrtu pa je bilo izdelalo turško vrhovno poveljništvo svoj protinačrt, ki je obstojal v tem, da se srbska armada preseneti takoj v začetku operacij. V ta namen je bilo zbralo turško poveljstvo vse svoje razpoložljive sile na položajih okoli Kumanova in ne na Ovčjem polju, kakor se je predvidevalo. Čim se je srbska armada približala, so prešli turški oddelki dne 23. oktobra v srdit napad. Od zgodnjega jutra do poznega večera je razsajalo strašno klanje, pri katerem sta posebno trpeli donavska in moravska divizija. Večkrat je postajal položaj srbskih čet skrajno kritičen. Turki, ki so se zavedali važnosti bitke, so napadali s skrajno besnostjo. Ko pa je posegla v najkritičnejšem hipu v boj še drinska divizija, ki je dobila pozneje priimek «železna», se je položaj ustalil in vsi turški napadi so bili odbiti z velikimi izgubami. Za Turke je bila bitka s tem že izgubljena, kajti drugo jutro so prešli Srbi v protinapad. Klanje prejšnjega dne se je ponovilo, toda Turki se srbskemu poletu niso mogli upirati in že opoldne so bile glavne višine okoli Kumanova v srbskih rokah. Bitka je bila dobljena. Premagani turški oddelki so začeli v neredu bežati proti Skoplju in Velesu, pustivši v rokah zmagovalca ogromen plen, 63 topov in 2000 vojakov. Turške izgube so bile naravnost grozne, toda tudi srbske so bile ogromne in so znašale nad 4000 mrtvih in ranjenih.

Kosovo je bilo maščevano, usoda balkanske vojne odločena. Ako bi bili Srbi kumanovsko bitko izgubili, bi bili Turki onemogočili s tem samim udarcem ofenzivo zaveznikov na vseh drugih frontah. Ako bi bili Turki pri Kumanovem prodrli, bi jim bila odprta pot na eni strani v Srbijo, na drugi pa v Bolgarijo. Posebno to poslednje dejstvo bi bilo postalo usodepolno, kajti bolgarska prestolnica Sofija je bila od kumanovskega bojišča razmeroma le malo oddaljena. Zmagoslavne turške tolpe bi bile vdrle na bolgarsko ozemlje, tako da bi bilo glavno mesto srbske zaveznice neposredno ogroženo, kar bi bilo imelo za posledico, da bi morala Bolgarska sama skrbeti za varstvo svojega glavnega mesta, in to ravno v hipu, ko so se v Traciji pripravljali odločilni spopadi med Bolgari in Turki. Tako bi brez srbske zmage pri Kumanovu postale nemogoče tudi sijajne bolgarske zmage pri Lozengradu in Ljule Burgasu. In ako se pomisli poleg tega, da so turške čete iz Soluna Grke zmagovito zadrževale in da se je položaj grške armade zboljšal šele tedaj, ko so Srbi zavzeli Bitolj, je jasno, da bi bil imel srbski poraz pri Kumanovu nepopravljive posledice. Balkanska vojna bi bila gotovo izgubljena!

Kakor bi bil srbski poraz ugonobil vse balkanske zaveznike, tako pa je bila na drugi strani zmaga srbske armade usodepolna za Turke same. Po kumanovski bitki so se dogodki naglo razvijali in so dovedli do popolne zmage balkanskih narodov nad svojim vekovnim tlačiteljem. Kljub temu da je prišlo pozneje do bratomorne srbsko-bolgarske ali II. balkanske vojne, je bil končni uspeh ta, da je bil dosežen vekovni ideal vsega krščanstva, t. j. da je bil Turek pognan iz Evrope zopet v svojo azijsko domačijo. Brezštevilna srbska, bolgarska in grška raja, ki je stokala stoletja pod krutim jarmom turške politične in socialne sužnosti, je zagledala zopet solnce toli pričakovane svobode.

Ta to so le neposredne posledice zmage balkanskih zaveznikov, le neposredni pomen kumanovske bitke. Ako hočemo zapopasti ves njen pomen, moramo imeti pred očmi dejstvo, da je bila balkanska vojna le predigra velike svetovne vojne, ki ji je neposredno sledila. Brez zmage balkanskih zaveznikov bi se bila nahajala Turčija ob izbruhu zadnjega svetovnega klanja v Evropi kot balkanska velesila in vsi dogodki bi bili gotovo krenili v popolnoma drugačno smer, tako da se lahko svobodno trdi, da bi bila brez zmage balkanskih držav v l. 1912.-13. nemogoča tudi zmaga zaveznikov v svetovni vojni!

Kumanovska bitka ni torej omogočila samo zmage balkanskih držav nad Turčijo, temveč posredno tudi zmago evropskih zaveznikov nad Avstrijo in Nemčijo. Vsled tega ni kumanovska obletnica, katere proslava se je začela včeraj po vsej Jugoslaviji, samo srbska, jugoslovenska ali slovanska obletnica, temveč je obletnica zgodovinskega dne, katerega važnost sega daleč preko mej Srbije in Balkana ter obsega vso Evropo.

Kumanovo je splošno evropska obletnica.

Italija

Svetomargeritski dogovor se bo kmalu podpisal?

RIM, 24. V političnih krogih se smatra, da se bo dogovor, sklenjen v Sv. Margeriti kmalu podpisal. Kakor znano, je dogovor dovršen v vseh delih in nedavno so se rešile tudi težkoče glede šolskega vprašanja v Dalmaciji. Da se dogovor podpiše, je danes tem bolj potrebno, kajti s tem bi se opomoglo gospodarstvenemu položaju Reke, ki je slej kot prej jako težaven. Jugosloveni drže zasedene železniške črte, dokler se ne izvrši rapallska pogodba, in tako je ves promet ustavljen in prebivalstvo Reke trpi hudo pomanjkanje. Ureditev reškega vprašanja je tesno zvezana z italijansko-jugoslovenskimi odnošaji. Vsako nadaljnje odlašanje bi položaj le otežkočilo.

Izgredi fašistov proti popolarom

ASCOLI, 24. Čim je došla vest, da je dosedanji prefekt Lorenzo Valle premeščen ter na njegovo mesto imenovan Alfredo Ferrara, je tukajšnja sekcija fašistovske stranke sklicala sejo, na kateri je demisijonirala ter predala oblast tajnemu odboru. Ker pripisujejo fašisti premestitev njim naklonjenega prefekta Valle-ja popolarom, je tajni odbor odredil napad nanje. Fašistovski četniki so v gručah krožili po mestu ter pretepli vsakega popolara, ki jim je prišel v roke. Pretepli so tudi novega tajnika kr. preture odv. Paola Rossija; mož se je komaj rešil. Vdrli so tudi v palačo Saldini, sedež popolarskih organizacij, kljub temu, da je bila palača zastražena od orožnikov.

Fašisti so od svojega početja odnehali šele tedaj, ko je dobil njihov tajnik od tajnika popolarov pismo, v katerem je rečeno, da bo šla posebna komisija v Rim, da pri vladi izposluje preklic premestitve prejšnjega prefekta.

Napad fašistov na nacionaliste — 1 mrtev, 1 težko ranjen

SPEZIA, 24. V Rio Maggiore so fašisti napadli gručo nacionalistov, ki je pojoč patriotične pesmi in vsklikajoč: Živel kralj! korakala po ulicah. Nenadoma se je zaslišala salva in obležala sta dva nacionalista: eden mrtev na mestu, drugi težko ranjen.

Shod fašistov v Rimu. — Fašisti se vlade ne bodo polastili s silo.

RIM, 24. Generalna komanda fašistovske milice objavlja: 4. dan novembra 1922., ob četrti obletnici zmage, bodo vse črne srajce Italije s svetim obredom praznovale znameniti dan. Dočim se bodo 24. okt., na dan začetka velike bitke, sešle vse črne srajce južne Italije v Neaplju, se bodo vršili 4. novembra shodi in pregledi črnih srajc v glavnih središčih severne in srednje Italije, zlasti v materi Rimu. Glavni nadzorniki zon bodo dobili v ta namen v Neaplju natančna navodila glede kraja shoda in pregleda.»

K temu poroča rimska «Tribuna»:

Vprašali smo Italo Balbo, ki je član generalnega poveljstva fašjev, ali ne pomeni to «pohoda na Rim?» Nikakor ne, nikar ne — je odgovoril Balbo. Od tega pohoda je že obsedena vsa italijanska javnost in razumem, kako je to, da lahko imajo naša zanikanja ravno nasprotni uspeh. Dejstvo pa je, in tega ne more nihče tajiti, da se vrši idealni pohod že dve leti: danes je prispel do vrat prestolice. Ne živimo več v časih zmagoslavnega garibaldinizma, ko so se vrste rdečih srajc obrnile proti Rimu. Na dan, ko se bodo vršile volitve, bomo lahko rekli, da je pohod končan.

Fašizem hoče Italijo prej rešiti, preden jo bo vladal; in to je pravica, katera zadobiva čezdalje širše pripoznanje po vsej državi. Pritiče nam, da se naši možje sprejmejo v vlado. Opremljeni smo za vstajo, pripravljeni smo za volitve. Obe poti peljete v Rim. Naša idealna revolta se lahko izvrši v obliki revolte, odejstvi se pa lahko tudi potom poziva na deželo. Sedanji oblastniki so pod našim nadzorstvom. Njihova oblast je začasna. V gotovem smislu raje ne bomo podvrgli Italije novim nasilnim pretresom.

Shod fašistov v Neaplju — Mussolini o zahtevah fašistov — Nove volitve

NEAPELJ, 24. Danes predpoldne ob 10. uri se je v gledišču S. Carlo otvoril shod fašistov. Ob prihodu poslanca Mussolinija je zaigrala godba fašistovsko himno. Mussolini je imel otvoritveni govor, v katerem je obrazložil poglavitne točke programa fašistovske stranke. V uvodu je govornik spominjal velike zmage ob Piavi in pohoda do Soče. «Edinole nespametna in kriva demokratična koncepcija vojne je mogla preprečiti, da naši zmagoviti bataljoni nadaljujejo svojo pot proti Dunaju». Nato je prešel Mussolini na fašizem, njegov postanek in razvoj, ter je končno naštel poglavitne zahteve svoje stranke. Govornik je izjavil, da ima fašizem trden namen, da postane država. Na izbero ima dve poti: zakonitost ali nezakonitost, parlamentarno zavojevanje ali vstajo. S tem pa, da zahteva nove volitve, je že pokazal, za katero od teh dveh poti se je odločil. Odločiti pa se je moral, kajti dogodki v Bozenu in Trentu so razodeli ad oculos «na eni strani popolno paralizo italijanske države, na drugi strani pa v nič manjši popolnosti izdatnost fašistovske države.» Volitve pa se morajo razpisati čim prej.

Dalje je govornik napadal sedanjo vlado, v kateri sedijo poleg dobrodušnega Facte «tri črne duše antifašistovske reakcije: Taddei, Amendola in Alessio». Tedaj, proč s tako vlado. Zahtevali smo — je nadaljeval —, naj država opusti svojo dosedanjo groteskno neutralnost, naj se ukrenejo stroge finančne mere, naj se odgodi izpraznitev tretje dalmatinske zone. Zahtevali smo pet ministrskih sedežev in komisariat za aviatiko. Ministrstva smo zahtevali sledeča: vnanje ministrstvo, vojno ministrstvo, ministrstvo mornarice, ministrstvo dela in ministrstvo javnih del. Govornikova udeležba na vladi bi bila izključena, kajti, ako hoče «obdržati v pesti fašizem, mora imeti široko svobodo gibanja».

Na vse svoje zahteve so pa dobili fašisti od vlade naravnost smešen odgovor — je rekel Mussolini. Govorilo se je o ministrih brez listnice, celo o «podlistnicah». Fašisti pa nočejo iti na vlado po poti službovanja ter se ne bodo odrekli svojega dostojanstva.

Mussolini o monarhiji

Večkrat se proti fašizmu izrabljajo argumenti — je nadaljeval —, ki se zovejo: monarhija, vojska, pomirjenje. Glede monarhije ne obstaja noben dvom, da se mora enotni režim italijanskega življenja trdno opirati na monarhijo in dinastijo Savoia. Govornik je proslavil nato vojsko in prešel po daljših razmotrivanjih o sposobnosti in nalogi mas na sindikalizem. Mase se rabijo v miru in v vojni, mase se tedaj ne smejo odbivati, pač pa se morajo vzgojevati. Ščititi mase v njihovih pravičnih interesih ni samo možno, temveč naravnost dolžnost. Glede pomirjenja — pravi govornik — si ne more nič očitati. Nedavno je zopet podpisal dogovor z D'Annunzijem, kar pomeni nov korak na tej poti. Toda temu pomirjenju se ne sme žrtvovati vse, tudi največji interesi države.

Sredozemsko morje

Govornik je zaključil svoj govor z zahvalo zborovalcem in s pozdravom divnemu Neaplju, o katerem je rekel, da je bodoče središče Sredozemskega morja, ki je italijansko. Tri točke: Neapelj, Bari in Palermo tvorijo trikot moči in energije. «Praporščaki vse Italije, dvignite zastave in pozdravite Neapelj, metropolo Sredozemskega morja, kraljico Sredozemskega morja!»

Obhod fašistov

NEAPELJ, 24. Popoldne ob 1 so se na vojaškem športnem vežbališču zbrale fašistovske čete. Ureditev čet je trajala delj časa, nego se je predvidevalo, kar se je moralo razvrstiti nekaj tisočev četnikov. Uvrstili so se najprej četniki iz odrešenih dežel, druge legije so sledile po abecednem redu. Pred obhodom je Mussolini pregledal čete. Obhod so otvorili konjeniki in kolesarji, za njimi so sledili Mussolini, vrhovni poveljniki naskočnih oddelkov, tajniki in odlikovanci z zlato kolajno.

Železniška nesreča pri Fermi — Pol miljona škode

RIM, 24. Dolg tovorni vlak, ki je vozil prenaglo in se ni mogel pravočasno ustaviti, je trčil ob drug tovorni vlak, ki je stal na postaji Fermi. Osobje vlaka je na srečo ostalo nepoškodovano. Enajst vagonov, polnih blaga, je bilo popolnoma razbitih. Škoda se ceni na približno pol miljona lir.

Jugoslavija

Zakon o službeni pragmatiki državnih uradnikov

BELGRAD, 24. V predsedstvu vlade je bila včeraj seja ministrskega komiteja, ki obstoja iz ministrov Marka Trifkovića, dr. Krstelja, dr. Markovića in dr. Žerjava. Ministrski odbor je razpravljal o poročilu glede zakonskega načrta službene pragmatike državnih uradnikov. Odbor je vzel na znanje poročilo pododbora zakonodajnega odbora o spremembi dveh členov zakona o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih državljanskega reda. Minister Marko Trifković bo zahteval v imenu vlade, da plenum zakonodajnega odbora sprejme nekatere vladne predloge.

BELGRAD, 24. Za 31. t. m. ob 9. dopoldne je sklicana seja sekcije zakonodajnega odbora. Na tej seji ima sekcija sprejeti poročilo, katero sta sestavila poslanca Reisner in Petrovič in ki bo predloženo plenumu zakonodajnega odbora. Pričakovati je, da se odstranijo diference, ki so nastale zaradi členov 4. in 89. zakonskega načrta. Člen 4. zakona veli: «Ne more postati in niti biti državni uslužbenec oseba, ki izpoveduje protipravno načelo spremembe državnega reda». Člen 89. pa veli: «Uporaba oblasti in položaja državnih uslužbencev v strankarske namene kakor tudi uplivanje predstojnikov na državne uslužbence v tem cilju, se kaznuje z odpustom iz službe. Drž. uslužbenec ne more sklicevati javnih strankarskih in političnih shodov in na njih aktivno prisostvovati, razen v slučaju volitev narodnih poslancev, če je poslanski kandidat, niti ne more organizirati in predstavljati politične stranke in skupine».

V slučaju, da ne pride med vlado in zakonodajnim odborom do sporazuma glede teh členov, bo prepuščeno narodni skupščini, da reši to vprašanje.

Gotovo je, da prične zakonodajni odbor dne 5. novembra z generalno debato o službeni pragmatiki.

Ministrski svet

BELGRAD, 24. Včeraj se je od 10. do 12. ure vršila seja ministrskega sveta, na kateri je ministrski predsednik Pašić najprej sporočil, da ob 12'55 odpotuje na Kumanovo kralj in kraljica, zvečer pa vlada in poslanci. Nato je vojni minister general Vašić prečital pismo čehoslovaškega vojnega ministra Udržala, ki pošilja povodom kumanovske proslave pozdrave naši bratski armadi.

Vlada je dalje sklenila, da se na dan kumanovske proslave podpiše ukaz o odlikovanju vseh poslancev z redom sv. Save IV. stopnje in o odlikovanju uradnikov, ki so bili predloženi za odlikovanje o priliki kraljeve poroke. Podpisane so bile tudi razne odredbe finančnega ministra in ministra za javna dela. Minister dr. Žerjav se je opravičil, da zaradi slabega zdravja ne more na Kumanovo.

Na seji je bil naposled tudi odobren kredit 250 tisoč din. za naknadno podporo sokolskemu zletu v Ljubljani.

Demisija Pašićevega kabineta

LJUBLJANA, 24. «Slov. Narodu» poročajo iz Belgrada: Na podlagi sporazuma med radikalci in demokrati poda Pašić pričetkom novembra demisijo svojega kabineta.

Proslava kumanovske bitke

BELGRAD, 24. Včeraj ob 19'10 so odpotovali člani vlade s posebnim vlakom na Kumanovo, kjer se udeleže velikih svečanosti povodom desetletnice kumanovske bitke. Ob 19'40 sta se odpeljala kralj in kraljica v spremstvu kneza Arzena in princa Pavla na kumanovsko svečanost. Z dvornim vlakom potuje tudi grška kraljica Jelisava s svojim spremstvom ter bo po slavnosti nadaljevala pot v Atene.

BELGRAD, 24. Sinoči so odpotovali člani vlade in narodni poslanci v Kumanovo. Kumanovske svečanosti se udeleže ministrski predsednik Nikola Pašić ter ministri Pribičević, Rafajlović, Maletić, dr. Marković, dr. Žerjav, Vukičić, dr. Miladinović in predsednik narodne skupščine dr. Edo Lukinić s številnimi narodnimi poslanci. Minister notranjih zadev Kosta Timotijević in minister zunanjih zadev dr. Ninčić ostaneta v Belgradu, da vodita tekoče vladne posle. Ministri dr. Kumanudi, Trifković, Ivan Pucelj in Vilović odpotujejo v Prago na velike narodne svečanosti čehoslovaške republike.

Zastopstvo češke armade

BELGRAD, 24. Kumanovski proslavi bodo prisostvovali tudi posebni odposlanci čehoslovaške vojske. Včeraj je dospel v Belgrad čehoslovaški generalštabni kapitan Vanil, dalje general Cebek, ki sta s poslanci odpotovala v Kumanovo.

Rusija

Pred zasedbo Vladivostoka po četah daljnovzhodne republike

PARIZ, 24. Čete daljnovzhodne republike se pričakujejo v Vladivostoku vsak čas. Neka brzojavka, ki je prišla v Moskvo in katero je poročal «Chicago Tribuni» njen dopisnik, pravi, da so boljševiške čete zasedle že Okeanskajo, oddaljeno od Vladivostoka jedva deset kilometrov. V Okeanskaji sta jih čakala dva zastopnika Japonske, da se dogovorita glede predaje Vladivostoka. Boljševiška poročila pravijo, da vlada v Vladivostoku panika: vse trgovine da so zaprte. Jasno je, da bo odpor s strani belih čet generala Dietricha brezuspešen, zlasti v očigled sovražnega razpoloženja prebivalcev nasproti Japoncem, ki Dietricha podpirajo. Ni izključeno, da bodo general in njegovi častniki zapustili čete ter bežali. Ameriški in angleški trgovci v Vladivostoku bodo, kakor vse kaže, lahko mirno nadaljevali svoje kupčije tudi pod rdečo zasedbo.

Konec samostojne Ukrajine

HARKOV, 23. Med sovjetsko Ukrajino in sovjetsko Rusijo se je politično in pravno doseglo skoraj popolno zedinjenje. Na kongresu ukrajinskega sovjetskega izvrševalnega odbora je izjavil ljudski komisar Rakovsky, da ukrajinska vlada sicer ni za popolno zedinjenje s sovjetsko Rusijo, vendar da brezpogojno priznava, da mora priti do čim tesnejšega zbližanja, da se iztrebijo nacionalistične tendence. Po petletnem obstoju mora ukrajinska sovjetska republika izvršiti to zedinjenje, ker so se tendence po samostojnosti v zadnjem času razvijale le za to, da se ljudske mase spravijo v roke egoističnih protirevolucionarnih skupin.

Kongres je sprejel resolucijo, po kateri se ukine samostojnost ukrajinskega ljudskega komisariata za zunanje zadeve. Vsa diplomatska zastopstva Ukrajine v inozemstvu se priključijo moskovskim zastopstvom.

Obenem se uvede enotna vojaška organizacija obeh republik. Vsi ukrajinski in kavkaški četni oddelki se spojijo z rusko vojsko. Tudi finančna politika Ukrajine se podredi ruskemu finančnemu komisarju. Ukrajinska vlada obdrži svojo avtonomijo le na polju notranje politike, prosvete, a tudi v teh vprašanjih bo stala vedno v kontaktu z osrednjo vlado v Moskvi.

Poljska

Začrtanje vzhodno-galicijske meje dokončano.

VARŠAVA, 23. Na podlagi riške pogodbe, je ukrajinsko-poljska komisija dokončala dela za določitev mej vzhodne Galicije na vsej dolžini in bo v teh dneh uradno izročila obmejne točke oblastvom prizadetih vlad.

Francija.

Francija izkazuje okoli štiri miljarde deficita

PARIZ, 24. Zbornici je bilo predloženo poročilo proračunskega odbora o proračunu za leto 1923. Glasom tega poročila znašajo redni izdatki Francije 21 miljard 905 miljonov, izredni izdatki pa 1 miljardo 277 miljonov frankov. Redni dohodki znašajo 18 miljard 60 miljonov in izredni dohodki 1 miljardo 225 miljonov. Proračunski primanjkljaj znaša tedaj tri miljarde 895 miljonov, ali okroglo 4 miljarde. Vlada je predlagala, da se ta primanjkljaj krije s posojilom. Poročilo dalje pripominja, da se izdatki za gospodarsko obnovo Francije v prihodnjem letu ne bodo mogli kriti, tudi če bi se iztirjala reparacijska plačila od Nemčije.

Anglija

Govor Bonar Lawa na sestanku unionistične stranke

LONDON, 24. V govoru, ki ga je imel na sestanku unionistične stranke, je Bonar Law priznal usluge, ki jih je napravil Lloyd George državi, katere pa ga vendar niso mogle upravičiti, da bi imel predsedstvo ministrskega sveta do smrti. Želeli je potreben mir ne pa notranje in zunanje pustolovstvo. Potrebno je — je dejal Bonar Law — da se naredi za Irsko vse, kar je po treznem premisleku mogoče narediti. Nato je dodal: «Prevzamem težko nalogo, toda če bo breme preveč težko, bom odstopil». Pozval je konservativno stranko, naj bo sodelovala z njim po volitvah. Skupščina je nato vzklično odobrila predlog v zahvalo Chamberlainu.

Bonar Law voditelj konservativne stranke.

LONDON, 23. Na današnjem sestanku konservativne stranke je bil Bonar Law izvoljen za voditelja stranke. Izvoljen je bil pod pogojem, da sprejme nalog za sestavo novega kabineta.

Unionistični program

LONDON, 23. Iz verodostojnega vira se doznava, da bo unionistični program stremel predvsem po strogem varčevanju, skrčiti ali pa vsaj ne pomnožiti oddaljena podjetja, posebno na Vzhodu, in utrditev trgovinskih zvez med raznimi stranmi britanskega carstva.

Volitve in razpustitev doljnje zbornice

LONDON, 23. Iz uradne strani se potrjuje, da so bile volitve določene za dan 15. novembra. Razpustitev doljnje zbornice se bo izvršila 26. oktobra, določitev kandidatov pa 4. novembra. Lloyd George se je poslovil od kralja.

LONDON, 23. Kralj je sprejel Bonar Lawa, kateri se že pripravlja za sestavitev ministrstva. V pogovoru s kraljem je Bonar Law svetoval, naj bi se doljnja zbornica razpustila. Ta ukrep se v kratkem razglasi.

LONDON, 23. Sestanek konservativcev, pripadajočih obema zbornicama, za izvolitev voditelja se je vršil danes popoldne. Med drugimi sta bila navzoča tudi Lord Curzon in Lord Derby. Ko je prispel Bonar Law, so ga vsi navdušeno pozdravljali. Lord Curzon je predlagal, naj bi se Bonar Law izvolil za voditelja konservativne stranke. Balduin, bivši predsednik trgovinskega ministrstva je podprl predlog, ki je bil soglasno sprejet. Ne da bi točno očrtal svojo politiko, je Bonar Law izjavil, da jo bo razložil v glavnih točkah v svojem govoru, ki ga bo držal v četrtek.

Vzhodno vprašanje

Angleška vlada ne zahteva odgoditve lausannske konference

LONDON, 23. Agencija «Reuter» piše, da ni angleška vlada zahtevala od francoske vlade odgoditev mirovne konference, ki se mora vršiti 13. novembra v Lausanne in dostavlja, da nima vlada sama nobenega namena zahtevati odgoditev, izvzemši slučaj, da bi se pripetil kakšen nepredviden dogodek.

Temelji notranje in zunanje politike angorske vlade

CARIGRAD, 24. General Rafet paša, izredni komisar angorske vlade za vzhodno Tracijo, je v govoru ki ga je imel na univerzi, izjavil, da temelji zunanja politika angorske skupščine na celotni izvršitvi narodne pogodbe brez vsakega imperialističnega namena, notranja politika pa da temelji na narodni suvereniteti brez nasilja. Rafet paša je izjavil, da je nasproten republikanskemu režimu. Dočim je kalifatu poverjen nalog, da ohrani duhovno oblast nad muslimanskim svetom, je kalifat sedaj izgubil posvetno oblast, katero je prevzela država. Njegov govor je naredil ugoden vtis na turške kroge.

Posredovanje zaveznikov v prilog grškim ujetnikom.

CARIGRAD, 24. Visoki zavezniški komisarji so prosili angorsko vlado, naj bo milostna z anatolskimi Grki, ujetimi v grških vrstah, kateri so smatrani kot izdajalci domovine. Visoki komisarji opozarjajo, da so bili ti Grki vzeti pod orožje za časa zasedbe Male Azije.

Dnevne vesti

Kje je časnikarska dostojnost? Osvetlili smo včeraj krivo in zvito pisanje «Piccola» glede puljskega dogodka. «Piccolu» se je pridružil listič, ki bi hotel biti «per tutti», in ki s svojim dosedanjim pisanjem res ni še pokazal, čemu ga je bilo sploh treba. To je novopečeni «Corriere di Trieste». Ta list začenja svoje poročilo o puljskem dogodku s sledečim stavkom: «Preteklo nedeljo so napovedali voditelji slovanske istrske stranke važen političen sestanek v Puli. Na lep kolač, ki so ga hoteli speči, so pa prilepili čisto drug napis, ki se je glasil: «Liquidazione della cessata banca croata (Hervaska Posujlnica)», t. j. likvidacija bivše hrvatske banke; itd.

Oprostite prijatelji, da Vam očitamo ignoranco. Toda drugega imena Vaše pisanje ne zasluži. Predno hočete o čem pisati, morate dotično stvar vsaj nekoliko poznati. Hrvatska posojilnica ni nikaka banka, tudi ta «banka» ni «cessata» in obstoja in deluje še vedno, torej ni mogoče govoriti o njeni likvidaciji. Ni šlo v Puli za nikak politični sestanek, ampak za občni zbor posojilnice, kateri je predpisan po zakonu! Ali Vam je znano, da je vsaka posojilnica podvržena kazni, če ne drži občnih zborov? Da je šlo res samo za občni zbor denarnega zavoda, nam kažejo tudi imena udeležencev. Če bi bilo šlo za političen sestanek, bi bil zraven vsaj eden politik. Teh imamo v Istri sicer malo, toda vendar še nekaj. Kedaj so se dr. Kirac, Cerljenica, Opašič in drugi bavili s politiko? Pač pa je dr. Kirac predsednik, Cerljenica, Opašić uradniki, drugi udeleženci pa odborniki posojilnice. Dr. Kajin (in ne kakor pišete dr. Miran; Miran je njegovo krstno ime, o sveta ignoranca!) je uradnik zadružne zveze v Trstu, pri kateri je puljska posojilnica učlanjena, in je šel na občni zbor v svoji lastnosti kot odposlanec zadružne zveze. Kedaj ste v našem političnem gibanju slišali ime dra. Kajina? Seveda, če Vam je delovanje denarneda zavoda, ki izvršuje po zakonu predpisane posle, politika, potem.?. Potem pa vsaj ne govorite o «kolačih z etiketami», ampak imenujte otroka pri pravem imenu ter povejte nam, da nam v Istri ni dovoljeno niti skromno delovanje v zadrugah, ki imajo odpomoči bedi našega naroda, katera bo mogoče tudi Vam znana. In samo še nekaj, tovariši pri «Piccolu» in «Corrieru»: Prečitajte svoja poročila; koliko je bilo aretiranih? Roko na srce: Ali tisto, ki se imenuje varnostna oblast v Puli, res zasluži to ime? O Vašem zafrkljivem tonu ne govorimo. Vsak, kakor pač odgovarja njegovi omiki.

Važno za upokojence jugosl. državljane. Tukajšnji jugoslovenski konsulat javlja: Pozivaju se svi penzioneri jugoslovenski podanici, nastanjeni u Julijskoj Veneciji, koji su već dobili od Ministarstva Finansija dozvolu za primanje penzije u inostranstvu, da neizostavno i najdalje do 30. oktobra t. g. podnesu Jugoslovenskom Konsulatu u Trstu (Piazza Venezia) sledeće podatke: svoje ime i prezime, zvanje, ime nadležne pokrajine i opštine, broj naredbe i naimenovanje one niže vlasti, koja je podelila dozvolu uživanja penzijskih prinadležnosti u inostranstvu, datum i broj eventualne ranije dozvole, mesto prebivanja u inostranstvu, kasa na kojoj se isplata vrši, naimenovanje punomoćnika kome se eventualno za penzionera penzijske prinadležnosti isplaćuju i na osnovu kojeg odobrenja, na koji je rok dozvola izdana, dan, kojim ističe podeljena dozvola.

Penzioneri koji još nemaju dozvolu Ministarstva Finansija a žele uživati svoje mirovinske prinadležnosti u inostranstvu, u tome cilju moraju najdalje do 30. oktobra uputiti Jugoslovenskom Konsulatu u Trstu a za Ministarstvo Finansija molbu sa sledećim podacima:

a) dokazom da su jugoslov. državljani i da su nadležni u kojoj opštini na teritoriji naše države;

b) dokazom o regulisanju penzije (mirovinski dekret);

c) dokazom o opravdanosti prebivanja u inostranstvu.

Gibanje državnih upokojencev. Posl. Pesante je bil naslovil na vlado pismo, naj bi se določbe kr. odloka z dne 29. XII. 1921 št. 1964 raztegnile na vse upokojence novih pokrajin, kateri uživajo pokojnino, ki ne presega letnih 8000 lir, oziroma da bi se vdovam vseh takih upokojencev naznačil mesečni znesek lir 180. Odgovor vlade je bil popolnoma odklonilen iz razloga, ker so bile penzije pod prejšnjo vladavino likvidirane na drug način in se ni smatralo umestno dovoljevati doklade v tistih primerih, pri katerih so bili dohodki upokojencev bivše monarhije bolj ugodni nego oni upokojencev iz stare kraljevine pod enakimi pogoji. Društvo državnih upokojencev je nato poslalo zakladnemu ministru sledečo brzojavko: «Odgovor na interpelacijo poslanca Pesante je napravil skrajno neugoden utis na državne upokojence, ki so upali na vsaj malenkostno zboljšanje ter odpravo očividne krivice. Prosijo za ukrepe, katere so že večkrat zahtevali.»

Pristojnost kr. pretur zvišana na zneske do 5000 lir. K včerajšnji vesti pod tem naslovom dodajamo, da objavlja Uradni vestnik (Gazzetta ufficiale) št. 243 z dne 16. t. m. kr. odlok z dne 20. septembra 1922. št. 1316, kateri določa, da stopi zakon 15. sept. 1922. št. 1287 (tisti o katerem smo včeraj poročali, ki razteza pristojnost kr. pretur na tožbe v vrednosti do 5000 lir) v veljavo dne 1. marca 1923. Do tedaj zborne sodnije in pretorji bodo sodili v I. stopinji nadalje v tistih pravdah, za katere bodo pred omenjenim dnevom odposlane pozivnice, kot dosedaj, sploh v pravdah, ki bodo tekle pred njimi do omenjenega dne. Vprašanje pristojbin za sodne spise in razsodbe bo urejeno s posebnim odlokom. Važna je tudi določba čl. 15 omenjenega odloka, ki pravi: V občinah, kjer ima sedež zborna sodnija, ter v občinah, ki so glavna mesta provinc, pristoja zastopstvo pred preturami edino osebam, ki so vpisane v seznam odvetnikov ali prokuratorjev. Za druge preture ostanejo v veljavi dosedanji predpisi.

Oba omenjena odloka veljata tudi za našo pokrajino. Ozirata pa se v nezadostni meri na tukaj veljavni procesni red, pred vsem kar se tiče bagatelarnega postopanja ter postopanja pred posameznim sodnikom na zbornih sodnijah. Potrebno bi bilo, da se ta stvar pravočasno zakonito uredi.

Vreme. Jesen je letos neprijetna. Dež, burja in blato so si verni drugovi, nastopajo složno, a kulise tvori sivo nebo. Ljudje se stiskajo, zebe že v roke in noge. Le gopod I., višji državni uradnik, je včeraj zjutraj kazal, da ne pozna mraza. Pod dežnikom je ponosno, v kolikor njegova plača dovoljuje ponos, korakal s trdim klobukom v roki. «Gospod I., ali Vam ni škoda za Vašo plešo?» ga vpraša prijatelj. «To prokleto vreme! V same konflikte me spravlja. Če držim dežnik visoko, mi ga obrne burja, če ga držim nizko, si pokvarim «kaneto», če se odkrijem, me zebe v glavo in se prehladim. Imam zbirati med dežnikom, klobukom in glavo. In ker so glave danes najbolj po ceni, hodim hrabro odkrit okoli. Taka so vremena, i takva jesu vremena.»

Zavarovanje proti brezposelnosit. Bolniška blagajna, ulica Torre bianca št. 39, I. posluje tudi kot urad za zavarovanje proti brezposelnosti že od meseca julija t. l. naprej. Omenjeno društvo javlja, da plačuje tedenske podpore za brezposelnost le ob sobotah od 4. in pol do 7. ure zvečer. Obenem naznanja, da sprejema prijave in izplačuje državno podporo brezposelnim, tudi nečlanom društva. Sprejema prispevke za slučaj brezposelnosti tudi za one delavce, ki niso obvezni biti zavarovani proti bolezni.

«Vražja misel» v Škednju. — V nedeljo 29. t. m. priredi domači «Dramatični krožek» v gledališki dvorani kot tretjo predstavo «Vražjo misel», komedija v 4 dejanjih. Začetek točno ob 4ih popoldne. Igra vsebuje komične zapletljaje, ki bodo nudili našemu ljudstvu obilo zabave in mnogo smeha. Igra je bila podana že na vseh slov. odrih in je žela povsod velike uspehe. Upamo, da naše občinstvo, iz mesta in bližnje okolice, ne zamudi si ogledati in obiskati domačo prireditev. Otrokom vstop prepovedan.

«Veleja». V nedeljo, 5. novembra se uprizori Novačanova «Veleja», drama v 3. dej. v korist «Šolskemu društvu». Začetek ob 4. uri pop. Igra se igra samo enkrat in obveščamo tem potom slavno občinstvo, da v čim večjem številu poseti dramo, ki je preteklo sezono žela velike uspehe. Prosimo bratska društva, da ta dan ne prirejajo svojih predstav, tako da bo dan posvečen edinole «Šolskemu društvu»! Naše geslo naj bo: «Narod sebi!»

Odbor.

«Tržaško podporno in bralno društvo» bol niška blagajna v ulici Torre bianca 39, I. javlja, da se bo od jutri, četrtek 26. t. m. dalje **cepilo proti kozam** in sicer za člane od 10. do 11. ure predpoldne, in za družinske člane od 4. do 5.ure popoldne v društvenih prostorih.

«V kraljestvu palčkov.» V nedeljo, 29. t. m. točno ob 5tih popoldne priredi šentjakobska čitalnica to krasno pravljično opereto. Nove, zato pripravljene kulise, raznobarvne luči bodo učinek pravljice do viška stopnjevale. Točnost se priporoča, ker prične igra takoj ob določeni uri.

Društvene vesti

Telovadno društvo «Sokol» pri Sv. Jakobu vabi vse odbornike na izredno odborovo sejo, ki se vrši danes ob 8 in pol zvečer v navadnih prostorih. Ker je dnevni red važen, bodite polnoštevilni in točni. — Tajnik.

Telovadno društvo «Sokol» pri Sv. Jakobu sklicuje za nedeljo 29. oktobra izredni občni zbor. z edino točko dnevnega reda: Volitev delegatov na občni zbor «Sokolske zveze». Občni zbor se vrši v navadnih prostorih ob 10 in pol zjutraj. — Zdravo!

Pevsko društvo «Kolo». Danes ob 20. odborova seja v že navedenih prostorih.

Predsednik.

«ODVADA». Odvadina misel počasi prodira preko «lokalnega obzorja» zato je pokazala umestnost spremembe nekaj točk pravil šentjakobskega krožka «Odvada,» posebno potrebno se nam zdi, da javnost ve, da se sledniji odslej imenuje «ODVADA V TRSTU». Ob tej priliki pozivljamo vse izobraženstvo, da sodeluje v «Odvadinem» jezikovnem odseku! — Vodstvo.

«Šolsko društvo», podružnica pri Sv. Ivanu priredi v soboto, dne 11. novembra t. l. Martinov večer v Gospodarskem društvu v korist tamošnjemu otroškemu vrtcu. Spored se objavi pravočasno.

«Učiteljsko društvo za Trst in okolico» ima danes ob 16. uri pri Sv. Ivanu važno odborovo sejo.

Iz tržaškega življenja

Krvav dogodek v ulici della Pietà. Brezposelni slikar Josip Barlocco, star 30 let, stanujoč v ulici della Pietà št. 31, se je sprl včeraj zjutraj okoli 10. ure v čevljarnici nekega Dominika Patina v ulici della Pietà s čevljarjem Josipom Cariero, starim 33 let, stanujočim v ul. Antonio Canova št. 9. Beseda je dala besedo, in tako je Barlocco v skrajni razburjenosti udaril nasprotnika s kleščami po glavi ter nato zbežal. Toda napadeni ga je zasledoval. Kmalu ga je dohitel ter mu zasadil čevljarski nož v levo stran reber. Nato je šel mirno domov, zvezal skupaj culo perila in odšel, ne da bi povedal kam. Policija ga zasleduje, toda do sedaj brez uspeha. Ranjenec je bil prepeljan v mestno bolnišnico. Njegovo stanje je opasno.

Sedem bomb v skladišču. Nekateri kraljevi stražniki so preiskali včeraj zjutraj neko skladišče v ulici della Maiolica št. 2. V njem so zaplenili sedem bomb. Bombe so se nahajale v cevi iz papirja. Aretiranih je bilo sedem oseb. Policija drži njihova imena tajno.

Črna beda: pohabljenec obnemogel od lakote. Pozabljen od svojcev je hodil ob bergljah od hiše do hiše, od vrat do vrat ter beračil. Dom njegv je bil povsod in nikjer.

V soboto je nenadoma obolel. Z največjo težavo je prilezel pred vrata cerkve Sv. Antona novega ter tam legel na gola tla. Tam je ležal neprestano do včeraj, ne da bi kaj zavžil. Morda bi tam tudi umrl od lakote, če bi ga ne opazil neki mestni stražar ter pozval zdravnika rešilne postaje. Nesrečnež je bil prepeljan v mestno bolnišnico. Imenuje se: Josip Drušković, star 39 let.

Prevrtana železna blagajna. Anton Pahor je zaprl predsinočnjim okoli 10. ure svojo pekarno v ul. Sette Fontane št. 1; Nato je šel večerjat. Ko se je čez dve uri povrnil, da bi zamesil kruh, je zapazil na železni blagajni veliko luknjo. Iz blagajne je izginilo 7000 lir. Vlomilci so prišli v pekarno skozi luknjo, katero so zvrtali iz sosednje mehanične delavnice. Tatvina je bila naznanjena policiji.

Ogenj v stanovanju. Predsinočnjim je izbruhnil iz doslej še neznanih vzrokov ogenj v stanovanju zasebnice Katerine Vetturelli v ul. del Pilone št. 4. Ogenj so pogasili ognjegasci. Škoda znaša nekoliko sto lir.

Gospodarstvo

TRŽAŠKO BLAGOVNO TRŽIŠČE.

Sladkor. Kakor kažejo podatki, v zadnjem času se je razvila vsled potrebe precej živahna trgovina v Nemško Avstrijo in Madžarsko, tako da se je skoraj ves sladkor iz Jave, ki je dospel s parnikom «S. Paulo» mogel oddati, ne da bi bilo opaziti posebnega pritiska na cene. Cene čehoslovaškega sladkorja začenjajo kljubovati konkurenci, vsled tega, ker trgovci rajše naročajo blago po železnici iz Čehoslovaške, nego iz prekmorskih luk, radi krajše poti. V zadnjih dneh so se sklenile kupčije za čehoslovaški kristalni sladkor (pošiljatev za oktober) po 225.— lir, franko Trst; sladkor v kockah v zabojih po 235.— lir, isto tako franko Trst. Boljše kvalitete pa so se ponujale po 228.—, 230.—, 285.— do 300.— L.

Riž. Cene italijanskemu rižu so trdne. Radi trajajočega deževja je žetev precej otežkočena. Posebno za takojšnjo odpošiljatev se zahtevajo višje cene. Briliran glasé notira 190.— L franko mlin. Neophan riž se ceni na 7 L za 100 kg ceneje.

Žito. V Rumuniji je izvoz koruze skoraj onemogočen, ker ne bo žetev baje dovolj zadovoljiva. Z ječmenom in ovsom se je razvila tam precej živahna trgovina in sicer po 46.—, oziroma 48.— francoskih frankov. Domača koruza se je prodajala po 92.— do 95.— lir, franko tamkajšnje postaje. Koruza «Plata» se vsled majhne kupčije dostavi takoj, franko vagon Trst ali Benetke po isti ceni. Kar se pšenice tiče, se sedaj dobavlja večinoma argentinsko in kanadsko blago po višjih cenah nego do sedaj. Pešnica «Rosa Fé» notira 130 lir, franko vagon Benetke, «Manitoba» eno do dve liri draže sorazmerno kurzu dolarja.

Svinjska mast in slanina. Italija je malo porabila, ker ima še nekatere zaloge, pač pa sta odvzeli Jugoslavija in Nemška Avstrija velike množine. Močan uvoz v Jugoslavijo je baje povzročen po stremljenju za znižanje cen domačega produkta, ker je ameriška mast za 40.— kron cenejša nego jugoslovenska. Ameriška mast notira 32.90 dolarjev, cif Trst, svinjska slanina 31.— do 32.— dolarjev.

Les. Uvoz jugoslovenskega trdega lesa je bil pičel, ker se jugoslovensko blago izvaža sedaj v prvi vrsti na daljni vzhod in v zapadne države. Kupčij v trdem lesu je bilo z ozirom na nestalnost jugoslovenske valute malo,

Pavla Lunder
Vinko Del-Linz
trgovec in posestnik
poročena
Tri Hiše-Hruševje, 25. oktobra 1922.
199

Borzna poročila.

Tečaji:

Jadranska banka	185
Cosulich	362
Dalmatia	342
Gerolimich	1510
Libera Triestina	430
Lloyd	1390
Lussino	680
Martinolich	163
Oceania	140
Premuda	368
Tripcovich	279
Ampelea	650
Cement Dalmatia	345
Cement Spalato	303

Tuja valuta na tržaškem trgu:

ogrske krone	1.05.—	1.12
avstrijske krone	—.03.—	—.03
češkoslovaške krone	79.—.—	79.50
dinarji	40.80.—	41.40
leji	16.—.—	17.—
marke	— 52.—	—.57
dolarji	24.40 —	24.55
francoski franki	174 75.—	175.50
švicarski franki	443.—.—	447.—
angleški funti papirnati	109.—.—	109.40

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2'—. Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4'—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

LUIN IVAN iz Skopega je naprošen, da se takoj vrne domov, ker je oče na smrtni postelji. 1971

ODDA SE lepa meblirana soba gospodu, eventuelno gospodični. Via S. Francesco 53, I. 1968

HIŠA z dvoriščem in njivo v Tomaju št. 83 se proda. Pojasnila v Sežani št. 105. 1961

DEKLE, govori slovenski in nemški jezik, želi vstopiti kot hišna k nemški ali slovenski družini. Via dell'Annunziata 1, II. Martinolič. 1969

HIŠA enodružinska, z napeljano vodo in vrtom, se proda. Stanovanje takoj na razpolago. Cena 340.000 kron. Jos. Rebolj, Novi Vodmat, Ribniška ulica 201, Ljubljana. 1970

KUPUJEM baker in med po cenah, ki se dosedaj niso plačevale. Scalinata 3, Fonda. 1942

URADNIK, 24 let star, vešč slovenskega, srbo-hrvatskega, italijanskega in nemškega jezika, želi premeniti službo. Gre najraje k banki ali lesnemu podjetju. Naslov pri upravništvu. 1962

ENODRUŽINSKA hiša s poljem in sadnim drevjem, pri postaji Poljčane, se proda po nizki ceni. Ivanka Tremel, Poljčane, Jugoslavija. 19664

NOVE POSTELJE, vzmeti, žimnice iz morske trave, volnene in pol volnene, nočne omarice, schifoniers se prodajajo po nizki cen. Fonderia 3. 1967

KRONE, goldinarje plačujem po cenah, ki jih drugi ne morejo plačevati. Pondares 6, I. nadstr., desno. 57

POZOR! Krone, bisere, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Beseli Vita, via Madonnina 10, I. 82

CUNJE po 30, star papir, železo 25 in druge kovine kupujem po visokih cenah. Solitario št. 14. 51

ŠIRITE „EDINOST"

POHIŠTVO.

NOVI DOMOVI: poročne sobe iz spaljenega bukovega lesa, slavonskega hrastovega, mahagonijevega in češnjevega lesa, jedilne sobe, kuhinje, stolice.

VELIKA IZBERA

TÜRK, Via S. Lazzaro št. 10.

Za pošiljatve na deželo najboljša, brezplačna embalaža. — Brezkonkurenčne cene. (6?0

SUHE GOBE

bele, v velikih in malih množinah kupuje

tvrdka SEVER & Komp., Trst, Machiavelli 13.

Odlikovana krojačnica

August Štular

Trst, Via S. Francesco 34, III.

izdeluje obleke, površnike, suknje, talarje za čč. duhovščino, po najmodernejšem kroju. — Konkurenčne cene. — Obleke po meri od L. 350.— naprej. — Sprejema vsakovrstna popravila.

Priporoča se cenj. občinstvu

(636) August Štular.

ŠPINAČE,

semenske, sveže, komaj došle, kakor vsa druga semena, prvovrstna prodaja (41)

tvrdka SEVER & Komp., Machiavelli 13

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica L 15,000.000 Rezerve L 5,100.000

Dunaj, Opatija, TRST, Zadar. (1)

Afilirani zavodi v Jugoslaviji: Jadranska banka, Beograd in njene podružnice v Celju, Cavtatu, Dubrovniku, Ercegnovem, Jelsi, Korčuli, Kotoru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviču, Sarajevu, Splitu, Šibeniku in Zagrebu.

Afilirani zavod v New-Yorku: Frank Sakser Stade Bank.

Izvršuje vse bančne posle.

PREJEMA VLOGE

na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 4%.

Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes)

Zavodovi uradi v Trstu:

Via Cassa di Risparmio štev. 5 — Via S. Nicolò štev. 9.

Telefon št. 1463, 1793, 2676. Blagajna posluje od 9. do 13. ure.

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jókai

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Koštiál 23

— Ko so se potem napoleonska kraljestva zrušila, je prišlo jadransko primorje spet pod Avstrijo. — Z dedščino vred je dobila Avstrija tudi lazaret v Rovini z njegovimi živimi groznimi postavami, pravimi strašili. — Francozi so jih bili zapustili novemu gospodarju. — Cesarska vlada ni mogla storiti druzega, kot da je ves kraj strogo odločila od druzega, naseljenega sveta. — In da ne bi ubogi skriljevci (ki so tudi že imeli zarod: drobna strašila!) umrli od gladu med karanteno, jim je dal cesar privilegij: kar odnesejo živeža iz Kraljevice «brezplačno», za to jih nihče ne sme preganjati, marveč oškodovanci naj prijavljajo škode pri županu. — Kaj pa da jih niso prijavljali. —

VII. TATARSKI TABOR.

Miliori se je sanjalo o samih angelih, ki nimajo človeških obrazov. — Ko se je vzbudila, je bilo že krasno jutro; solnce je sijalo v sobo. Aksamita jo je čakala, da bi jo oblekla. Miliora se je temu smejala, da pri njej zdaj službo sobarice opravlja grenadirski narednik v popolni uniformi. — Vzbudila se je dobre volje — vstala je, kot pravijo, z desno nogo iz postelje. — Tudi zajutrek jo je že čakal pripravljen. Kava s kozjim mlekom; to je použila s slastjo; Aksamita jo je počesala ter ji splela lase (narednik je znal tudi to delo). Potem ji je pokazala zaklade stenske skrinje: mnogo knjig, ki jih je bil Metél izbral zanjo. Nadpisi so obetali dosti zabave: povest o Robinsonu Crusveju, Telemah, Gulliverjevo potovanje, Bertuchova knjiga «Bildenbuch für Kinder»*) i. dr. — Miliora ni brala dotlej ničesar razen Hübnerja in «Stebra mučenikov». — Tele bodo gotovo zabavnejše. «Jaz bom brala na glas, ti pa boš poslušala, Aksamita, kaj ne? Potlej se bove skupaj smejali.» Miliora je imela ta pojem o povestih, da se je treba brezpogojno smejati pravljicam, ki jih vsebujejo. In smeh človeku dosti bolje dé, ako ima druščino, kot pa če je sam. «Da,» je dejala Aksamita, «a le zvečer, preden leževa, čez dan ima človek drugo opravilo kot pa brati knjige.» — «No, kakšno opravilo pa ima človek?» — «To bom precej povedala. Jaz kuham kosilo.» — «In kaj pa jaz delam?» — «Gospodična igra na klavir.» — «Na kakšen klavir?» — «Le pridite doli v spodnjo sobo, tam je fortepiano.» — «Mari veš ti, kaj je fortepiano?» — «Oho! Kolikokrat sem spala v klavirjih!» (Gotovo imajo vojaki navado, da uporabljajo klavirje v ta namen, kadar so nastanjeni v kakem zapuščenem gradu; to utegne biti prav dobra postelj!)

Miliora je radostno plosknila z rokami, ko je, gredoč z Aksamito v spodnjo sobo, ugledala v tej sobi klavir z muzikalijami. Takoj je tudi sedla predenj ter jela nanj igrati; to je bila njena najljubša zabava. — «Moj brat je vendarle dober človek, kaj ne?» je rekla potem Aksamiti. — «In tudi tale kraj je dober, kaj ne?» je odvrnil narednik. — «A popoldne, s čim bove prebili čas? Kaj počenja človek tule?» — «Tudi to vam povem. Jaz imam zelenjadni vrt; na tem kopljem, zalivam, sadim; gospodična pa bo oskrbovala cvetlični vrt.» — «Torej imamo tukaj tudi cvetlični vrt?» — «Pojdive tja, boste videli.» Aksamita je peljala gospodično skoz zadnje duri v skriti kotiček, kjer je stalo staro oljkovo drevo. Miliora je kar ostrmela, ko je vstopila skoz vratca: tisti vrt je bil poln raznovrstnih lepih cvetlic. Kako so prišle sem? To ve Aksamita pa tisti ljudje, ki samo ponoči vidijo, ki jim je da lcesar privilegij, da smejo jemati s seboj, kar najdejo zunaj pod nebom. Tukaj bodo vedno nove cvetlice. Oni jih bodo prinašali ponoči k «Punti» in Aksamita jih bo zjutraj posadila na vrtcu; to bo kakor v čarobni pravlijci. — Zdaj se je Miliora že čutila popolnoma srečno. Tekla je od cvetlice do cvetlice, prijela za škropilnico in vse po vrsti zalila; pri te mse je ogrela in vrgla svojo ruto na oljko; obraz ji je ves zažarel. Potem je pogledala skoz vrzel, ki je bila na morski strani, doli v tisti propad, ki se spušča strmo doli do vznožja gore. — «Tukaj ne bi mogel človek gori priti!» Zdaj pa zda jje pogledala na nebo.

(Dalje).

*) Fr. J. Bertuch, * l. 1747., legacijski svétnik, je postal popularen po svoji «Knjigi s podobami», (prvič l. 1790. v Weimaru) ki je bila izredno razširjena.